

Molukkers te gek voor woorden"

DE PUNT. Op 11 juni 1977 werd de treinkaping bij het Drentse De Punt door mariniers beëindigd. Daarbij kwamen zes Molukse kapers en twee gegijzelden om het leven. De voorkant van de trein werd doorzeefd met kogels. beeld ANP

Drie weken spanning in trein bij De Punt

Nederland is in 1977 wekenlang in de ban van de treinkaping bij De Punt. Negen gewapende Molukse jongeren kapt op 23 mei de intercitytrein Assen-Groningen. Tegelijkertijd wordt een lagere school in het Drentse Bovensmilde gegijzeld, een actie die zonder bloedvergieten zal eindigen. De treinkaping bij De Punt komt op 11 juni 1977 tot een eind. Mariniers bestormen de trein. Straaljagers vliegen over. Bij beschietingen komen zes Molukse kapers om, ook vinden twee gegijzelde passagiers de dood. Toenmalig premier Den Uyl zei enkele dagen later dat de kaping met „beheerst geweld” was beëindigd. Advocaat Liesbeth Zegveld en Molukse nabestaanden weerspreken dat, zo bleek gisteren. Uit onder meer de autopsierapporten uit 1977, die de nabestaanden onlangs ter inzage kregen, zou blijken dat de gijzelnemers door in totaal 144 kogels zijn geraakt. „Het opzettelijk doodschieten en gebruik van disproportioneel geweld is onrechtmatig”, stelt de advocate, die eist dat minister Opstelten (Justitie) aansprakelijkheid erkent. Een woordvoerder van Opstelten stelt dat er een archiefonderzoek loopt. De Kamer krijgt binnenkort de uitkomsten. Zo'n veertig jaar geleden pleegden Molukkers meer terreuracties. Zo werd in 1975 bij Wijster een trein geïkapt. De Molukkers doodden toen drie passagiers.

De eerste paar dagen krijgen de gegijzelden nauwelijks iets te eten en te drinken. „Twee kopjes water per dag. Later kregen we van buitenaf eten en drinken.” De terroristen laten niet met zich spotten. „Ze waren bloedserieus. Een jonge passagier schreef iets in een boekje. De Molukkers wilden weten wát. Ze eisten het boekje op en lazen erin. De passagier had iets grappigs genoteerd over een „klappertjespistool” van de kapers of zoiets. Hij moest meekomen. Even later kwam de jongeman terug in de coupé. Lijkbleek. Hij ging zitten en ging een

potje grienen. De gijzelnemers hadden hem duidelijk gemaakt dat ze niet van zijn geschrijf waren gediend.” Van agressiviteit onder de Molukkers jegens de gegijzelden zegt Joop niets te hebben gemerkt. „Integendeel, ze waren vooral rustig en gedisciplineerd. Wel vrat de spanning ook aan de kapers. Een van hen sloeg in de laatste week tl-buizen kapot.” Voor de –omgekomen– leider Max Papijaya heeft Joop een zeker „respect.” „Het was een slimme, rustige, teatrale jongeman. Hij was de enige die telefonisch contact had met het crisiscentrum

van de Nederlandse regering. Max bepaalde wanneer hij gebeld kon worden. Hij sprak ook met passagiers die het moeilijk hadden en probeerde hen een beetje gerust te stellen. Meer dan eens zei hij: „Wij zijn bereid om voor de goede zaak te sterven.” Ik kan me voorstellen dat de Molukkers gefrustreerd waren over de wijze waarop ze in Nederland na de oorlog zijn behandeld, maar dat rechtvaardigt natuurlijk nooit dat je andere mensen gijzelt en doodschiet. Hun acties waren nutteloos.” Joop had vooral contact met vier passagiers die bij hem zaten. „We

wilden ons geestelijk niet kapot laten maken. Ik vond het geen goed teken dat een gegijzelde de hele dag in pyjama ging rondlopen. Ik wilde niet dat ik zou verslonzen en probeerde actief te blijven door elke dag gymnastiek-oefeningen te doen.” In de vroege ochtend van 11 juni bestormen mariniers de trein. „Ik sliep op de grond, zoals altijd. Ik hoorde geknal en herrie. Ik lag in de tweedeklascoupé op de minst gevaarlijke plek. In die coupé was geen paniek. De kapers zaten meer voor in de trein, ik wist dat de mariniers het op hen hadden voorzien.”

Journalist-wetenschapper Buijs kraakt regiokranten

Ben Provoost

Interview

NIJMEGEN. Het water staat regiokranten aan de lippen. De kwaliteit van lokale dagbladen laat te wensen over. Redacteuren anticiperen niet op veranderingen maar blijven gewoon hun ding doen. Kersvers doctor Kees Buijs: „Buiten raast de mediastorm, maar op editieredacties is het business as usual.”

Het verwijt dat journalisten geen boeken lezen, treft dr. Kees Buijs (1945) niet. Een hele wand in zijn woonkamer is ermee gevuld. Maar de Nijmegenaar is dan ook geen gewone journalist. Hij is ook wetenschapper, met een voorliefde voor regionale dagbladen. Ongeveer veertig jaar werkte hij bij diverse regiokranten. Vorige week promoveerde de socioloog aan de Radboud Universiteit Nijmegen op het proefschrift „Regiojournalistiek in spagaat”.

Jongeren lezen geen enkele krant. „Sinds 2009 ben ik docent van de masteropleiding media, journalistiek en nieuwsgebruik. In het begin schrok ik enorm van de nieuwsconsumptie van studenten: nu.nl, en in het gunstigste geval bladeren ze in het weekend bij hun ouders het Eindhovens Dagblad door. Nee, op nieuwe aanwas hoeven regionale kranten niet meer te rekenen. Lokale journalisten schrijven vooral voor zestigplussers.”

Volgens u hebben de kranten gebrek aan aanwas vooral aan zichzelf te wijten. „Ik werkte tot 2003 bij de Gelderlander. Het werk dat redacteuren daar nu doen, verschilt nauwelijks van wat ik elf jaar geleden deed. Dit terwijl er sindsdien toch heel wat dingen drastisch zijn veranderd, denk aan economische ontwikkelingen en de opkomst van internet. De echte innovatie, zoals Blendle en De Correspondent, is niet ontstaan op de

werkvloer van traditionele media-bedrijven. Buiten raast de mediastorm, maar op editieredacties is het business as usual.”

U stelt dat journalisten solisten zijn en weinig oog hebben voor de lezer. „De kracht van een redactie is dat er samen kan worden gebrainstormd. Dat gebeurt echter sporadisch. Een overleg blijft vaak beperkt tot het inventariseren van onderwerpen. Discussies over een originele aanpak zijn er nauwelijks. Elkaars kennis en kwaliteiten worden te weinig benut. Verder houden redacties lezers het liefst op afstand. In het netwerk van journalisten zitten vooral wethouders, directeuren en persvoorlichters. Het nadeel van het veelvuldige gebruik van deze bronnen is dat de standpunten en

belangen van de gewone burger op het tweede plan komen.”

Welke krant leest u?

„Ik ben geabonneerd op de Gelderlander, NRC, Trouw en de Volkskrant. Verder lees ik de e-paper van het Brabants Dagblad.”

Regelmatig jeuken uw handen dus bij het zien van bepaalde artikelen. „Vooraf bij artikelen waar journalistiek en marketing door elkaar lopen. Neem de Gelderlander. Die krant biedt sinds vorig jaar rondvaarten aan over de Waal. Duizenden Nijmegenaren voeren mee en luisterden naar verhalen van redacteur Rob Jaspers over de stad. Het idee sloeg zo aan dat Jaspers uiteindelijk werd verkozen tot Nijmegenaar van het Jaar. Het is echter veelzeggend dat Jaspers die prijs nu pas kreeg, en niet eind jaren negentig. Hij leverde toen namelijk een prachtig staaltje onderzoeksjournalistiek door te onthullen dat de gemeente Nijmegen 's nachts illegaal vervuilde

Buijs. beeld RD

grond dumpte. Het initiatief van de Gelderlander vind ik exemplarisch voor de geleidelijke versmelting van redactie en marketing.”

Als regionale bladen weer goede artikelen gaan schrijven, trekt het lezersbestand vanzelf weer aan. „Helaas betaalt kwaliteit zich niet vanzelf uit. Toch wil dat volgens mij niet zeggen dat kranten daarom maar niet hun beste beentje voor moeten zetten. Als dagbladen geen goede verhalen meer brengen, zijn ze voor niemand meer interessant. Dan heb je als krant een dubbel probleem.”

Gelden de conclusies uit uw proefschrift ook voor landelijke kranten?

„Ze gelden primair voor enkele lokale redacties van het Brabants Dagblad en de Gelderlander. Vakgenoten die voor landelijke kranten werken, hebben mij echter verzekerd dat de conclusies ook tot op zekere hoogte opgaan voor hun redacties.”